

Aangetekend, met bericht van ontvangst
Aan Gedeputeerde Staten van de provincie
Friesland
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Tevens per fax: 058 - 2925125

mr. C.N.J. Kortmann
advocaat

Advocaten en notarissen
Strawinskylaan 2001
Postbus 75640
1070 AP Amsterdam
Nederland
T +31 20 546 04 12
F +31 20 546 07 10
tijn.kortmann@stibbe.com
www.stibbe.com

Onze ref
CK/AB 1023079-11897278
Uw ref.
00840673
Datum
2 september 2011

Sommatiebrief: moratorium verstrekking aankoopsubsidies en doorlevering gronden aan TBO's

Geacht college,

Bij brief van 18 mei 2009 schreven wij u namens onze cliënte de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (de VGG) over de verstrekking van aankoopsubsidies en de doorlevering van gronden om niet of onder de marktprijs door uw provincie aan de zogenaamde Terreinbeherende Organisaties (TBO's; dat zijn de Vereniging Natuurmonumenten en de twaalf provinciale Landschappen). In onze brief informeerden wij u erover dat deze begunstiging van de TBO's valt aan te merken als staatssteun, welke staatssteun ten onrechte niet is aangemeld bij, en dus ook niet is goedgekeurd door, de Europese Commissie. Verschillende partijen hebben over deze onrechtmatige staatssteunverlening op 23 december 2008 een klacht ingediend bij de Europese Commissie, welke klacht wordt ondersteund door de VGG en thans nog in behandeling is.

In onze brief van 18 mei 2009 verzochten wij u om de onrechtmatige steunverlening aan de TBO's per direct op te schorten. Uw college schreef in reactie daarop bij brief van 21 juli 2009 dat u geen reden zag om in te gaan op dit verzoek. Hieraan legde u in het bijzonder ten grondslag dat noch de betreffende subsidieregeling (ook wel genaamd 'PNB-regeling'), noch de doorlevering van (natuur)gronden, staatssteun zou zijn in de zin van (destijds) artikel 87 lid 1 EG-Verdrag (thans: artikel 107 lid 1 VWEU).

In dit kader brengen wij graag het volgende bij u onder de aandacht.

Bij brief van 9 juli 2010 heeft de Nederlandse Staat bij de Europese Commissie ter goedkeuring aangemeld een nieuwe subsidieregeling voor de aankoop van (natuur)gronden ter vervanging van de PNB-regeling. Bij beschikking van 13 juli 2011 heeft de Europese Commissie haar goedkeuring aan deze regeling verleend (hierbij bijgevoegd als bijlage). Van belang is dat uit deze beschikking

De praktijk wordt gevoerd door Stibbe N.V. (ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 34198700). De algemene voorwaarden van Stibbe N.V. zijn van toepassing en bevatten een aansprakelijkheidsbeperking. De algemene voorwaarden zijn geadeponeerd bij de rechtbank te Amsterdam en worden op verzoek kosteloos verstrekt. Zij zijn tevens te vinden op www.stibbe.com

STASDK11897278 1



Stibbe in samenwerking met
Herbert Smith en Gleiss Lutz

Stibbe

onomstotelijk blijkt dat uw standpunt, dat geen sprake zou zijn van staatssteun, onjuist is. De Commissie is namelijk van oordeel dat:

- (1) Nederlandse natuurbeheerders die voor de aankoopsubsidie in aanmerking komen – waaronder dus ook vallen de TBO's – ondernemingen zijn in de zin van artikel 107 lid 1 Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) en dus onder het staatssteun-toezicht vallen;
- (2) de begunstigden van de aankoopsubsidie vanuit staatsmiddelen een economisch voordeel krijgen verleend;
- (3) niet aan de zogenaamde Altmark-criteria is voldaan;
- (4) er sprake is van selectiviteit aangezien alleen bepaalde partijen van de maatregel profiteren; en
- (5) niet valt uit te sluiten dat de aankoopsubsidie het handelsverkeer binnen de EU ongunstig verstoort.

Op grond hiervan heeft de Commissie geoordeeld dat de aangemelde maatregel (te weten de verstrekking van aankoopsubsidies) staatssteun vormt als bedoeld in de artikelen 107 VWEU. Onmiskenbaar is dat dit evenzeer geldt voor de steunmaatregelen waarop onze sommatie betrekking had. Dit betreft immers net als de door de Commissie beoordeelde maatregel, de verlening van steun voor de verwerving van (natuur)gronden aan een beperkte groep partijen (de TBO's), hetzij in geldelijke vorm dan wel in natura. Nu deze steun nimmer is gemeld bij de Europese Commissie noch is goedgekeurd, betekent dit dat uw provincie bij de verstrekking van die steun in het verleden onrechtmatig heeft gehandeld en dit thans – zolang de huidige PNB-regeling nog niet is vervangen door de nieuwe aankoopsubsidieregeling en nog steeds gronden worden doorgeleverd aan de TBO's – nog steeds doet.

Moeilijk voorstelbaar is dat uw provincie ondanks de Commissiebeschikking ook de komende periode nog zal doorgaan met het verstrekken van aankoopsubsidies onder de huidige PNB-regeling en de doorlevering van gronden aan de TBO's. Op basis van de beschikking staat immers vast dat dit staatssteun betreft die ten onrechte niet is gemeld bij de Commissie. Zou uw provincie desondanks de verlening van steun aan de TBO's continueren dan zou u daarmee dus willens en wetens in strijd handelen met het staatssteunrecht en het risico accepteren dat deze steun op een later moment weer moet worden teruggevorderd. Dat levert niet alleen een onrechtmatige daad op maar tevens een daad van onbehoorlijk bestuur.

De VGG verwacht daarom van u dat u gelet op de Commissiebeschikking zult besluiten om per direct een moratorium af te kondigen over de verstrekking van aankoopsubsidies onder de huidige subsidieregeling en de doorlevering van gronden om niet of onder de marktprijs aan de TBO's. Indien u daartoe niet bereid bent, kunt u deze brief beschouwen als een sommatie tot het afkondigen van een dergelijk moratorium. Mocht u niet voldoen aan deze sommatie dan achten de VGG en haar leden zich vrij om middels een kort geding alsnog een moratorium af te dwingen. Wij vertrouwen er echter graag op dat u het zover niet zult laten komen.

Stibbe

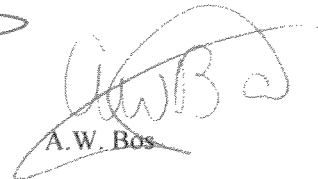
Tot slot merken wij nog op dat de leden van de VGG (ernstige) schade hebben ondervonden van de onrechtmatig verleende staatssteun aan de TBO's door onder meer uw provincie. De precieze omvang van die schade zal duidelijk worden in het kader van de verdere klachtbehandeling, in het bijzonder wanneer de Nederlandse Staat openheid van zaken geeft over de precieze aard en omvang van de staatssteun die is verleend (de VGG heeft de Commissie verzocht om die openheid van zaken zonodig af te dwingen). In afwachting daarvan stelt de VGG uw provincie, mede namens haar leden, bij dezen zonodig volledig aansprakelijk voor de schade die haar leden hebben geleden en nog zullen lijden ten gevolge van de verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan de TBO's in het verleden en in de toekomst. Deze brief strekt tevens tot stuiting van eventuele verjaringstermijnen die in dat kader lopen.

Wij vernemen graag, doch uiterlijk binnen twee weken, uw reactie.

Hoogachtend,

i.o.

C.N.J. Kortmann


A.W. Bos

Bijlage: Commissiebeschikking 13 juli 2011